

Cysteinové adukty globinu jako potenciální biomarkery expozice styrenu

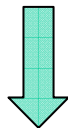
**J. Mráz, I. Hanzlíková, Š. Dušková,
E. Frantík, V. Stránský**

**Státní zdravotní ústav
Praha**

Biomarkery expozice cizorodým látkám

- **výchozí látka v moči**
- **polární metabolity v moči**
(biomarkery expozice styrenu: kys. mandlová a kys. fenylglyoxylová)
- **výchozí látka v krvi**
- **těkavá výchozí látka ve vydechovaném vzduchu**
- **kovalentní adukty s biologickými makromolekulami (DNA, proteiny)**
(reaktivní metabolit styrenu: styrenoxid SO)

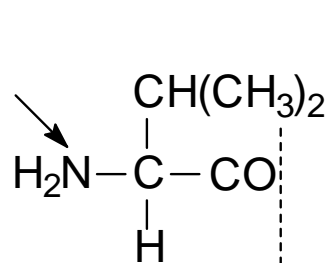

adukty s globinem

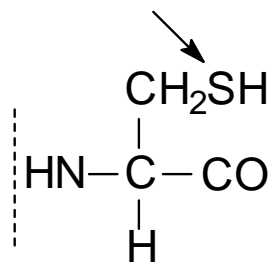
Globinové adukty cizorodých látek

- **dlouhá doba života v organismu odpovídající době života erythrocytů (u člověka 120 dnů)**
- **snadná dostupnost globinu v dostatečném množství (~140 mg/ml krve)**
- **vhodné analytické postupy pro stanovení**

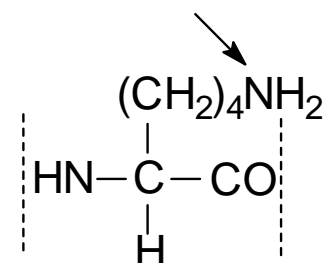
Reaktivní skupiny aminokyselin

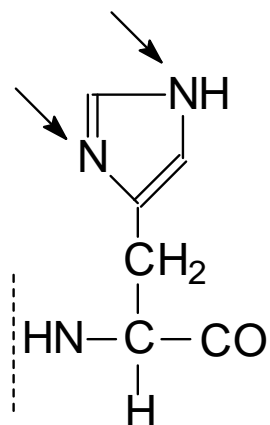
Val

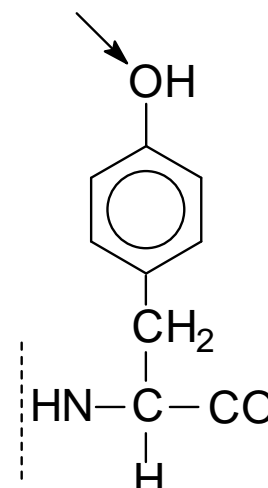
Cys

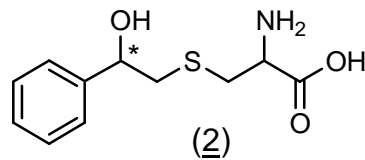
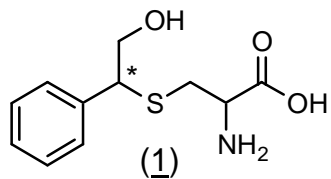
Lys

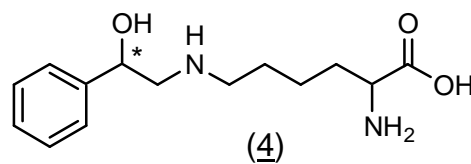
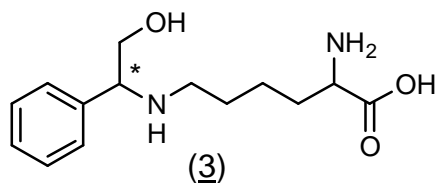
His

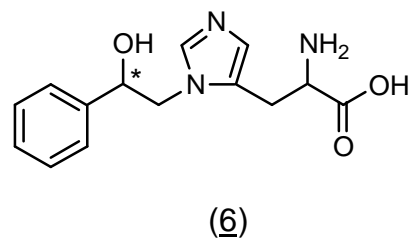
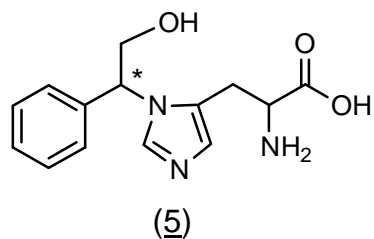
Tyr

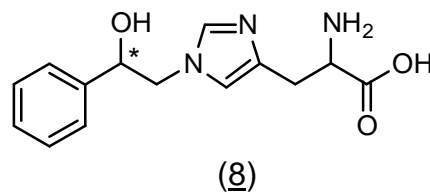
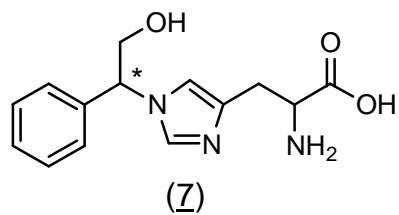
SO-Cys

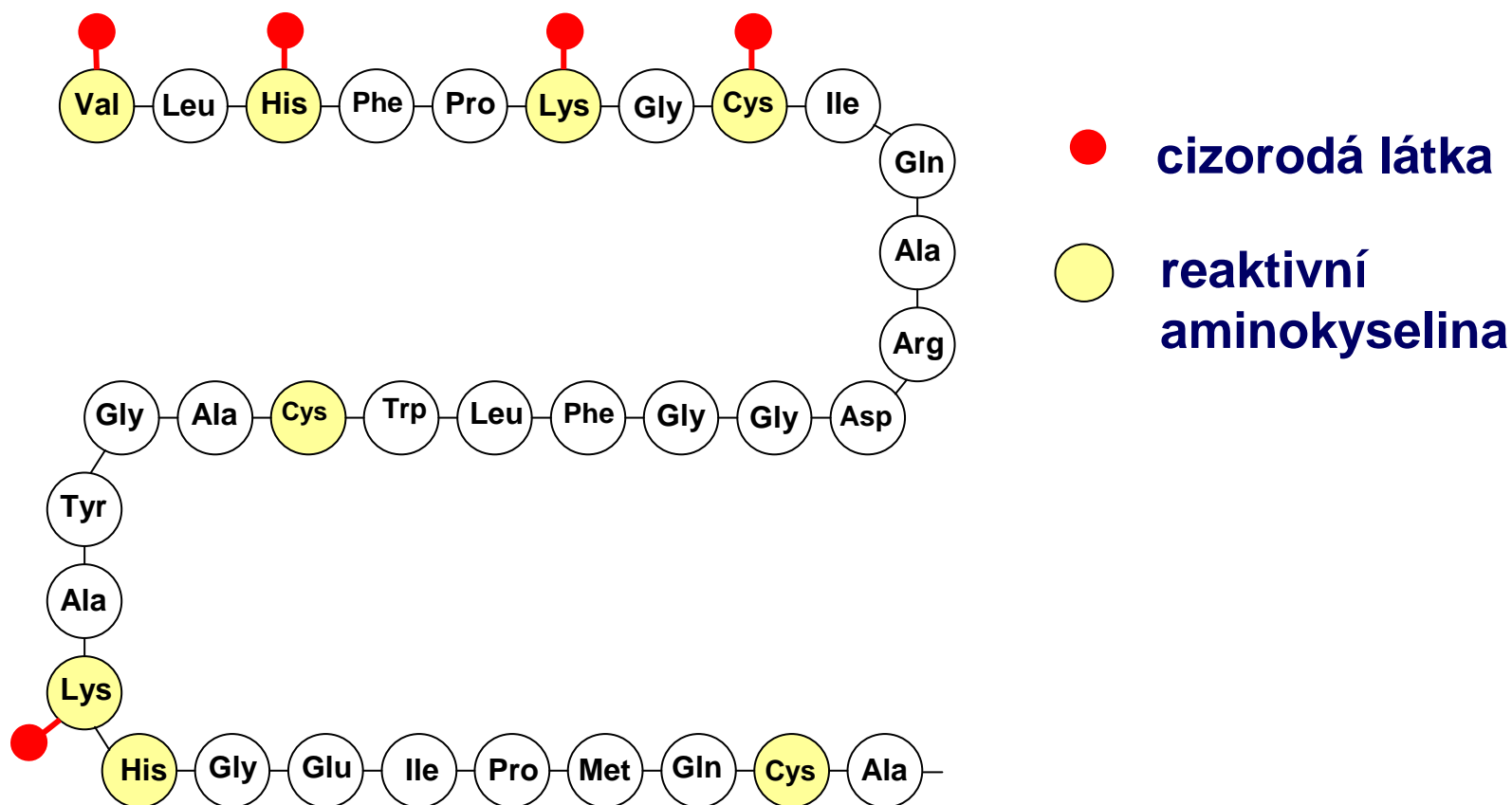
SO-Lys

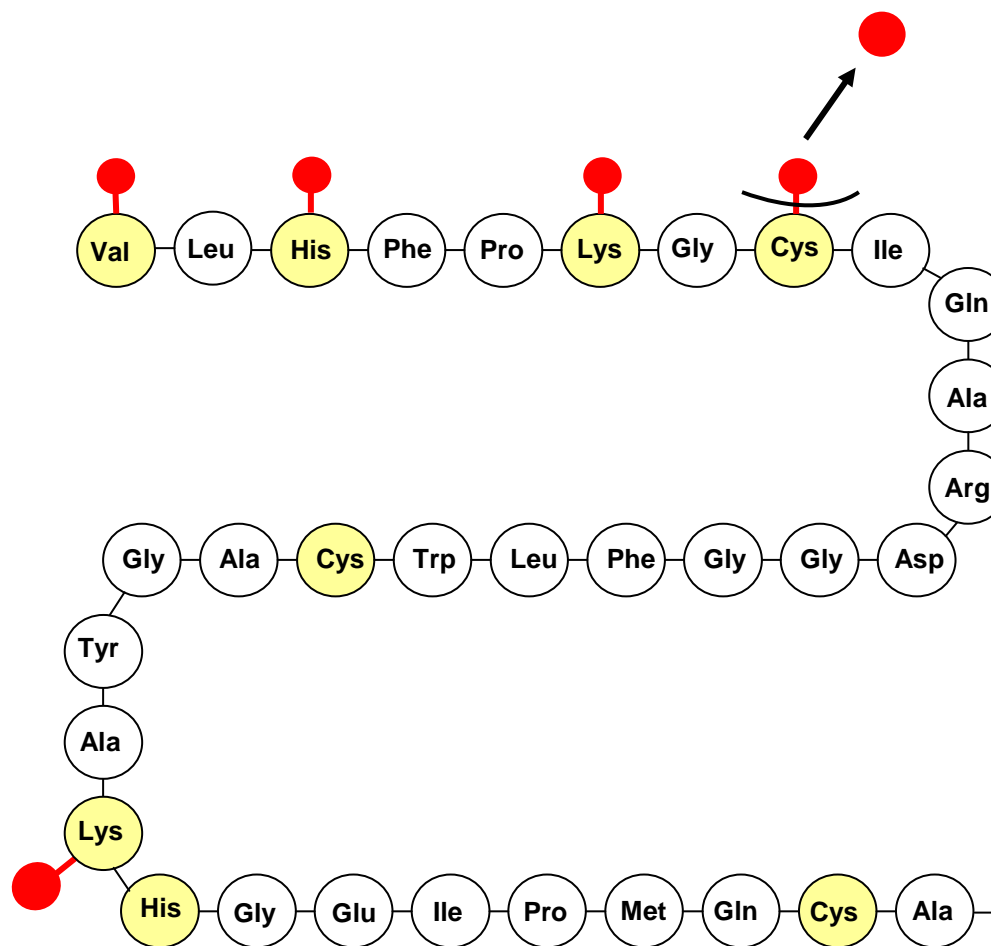
SO-His

Adukty cizorodých látek s globinem: Struktura

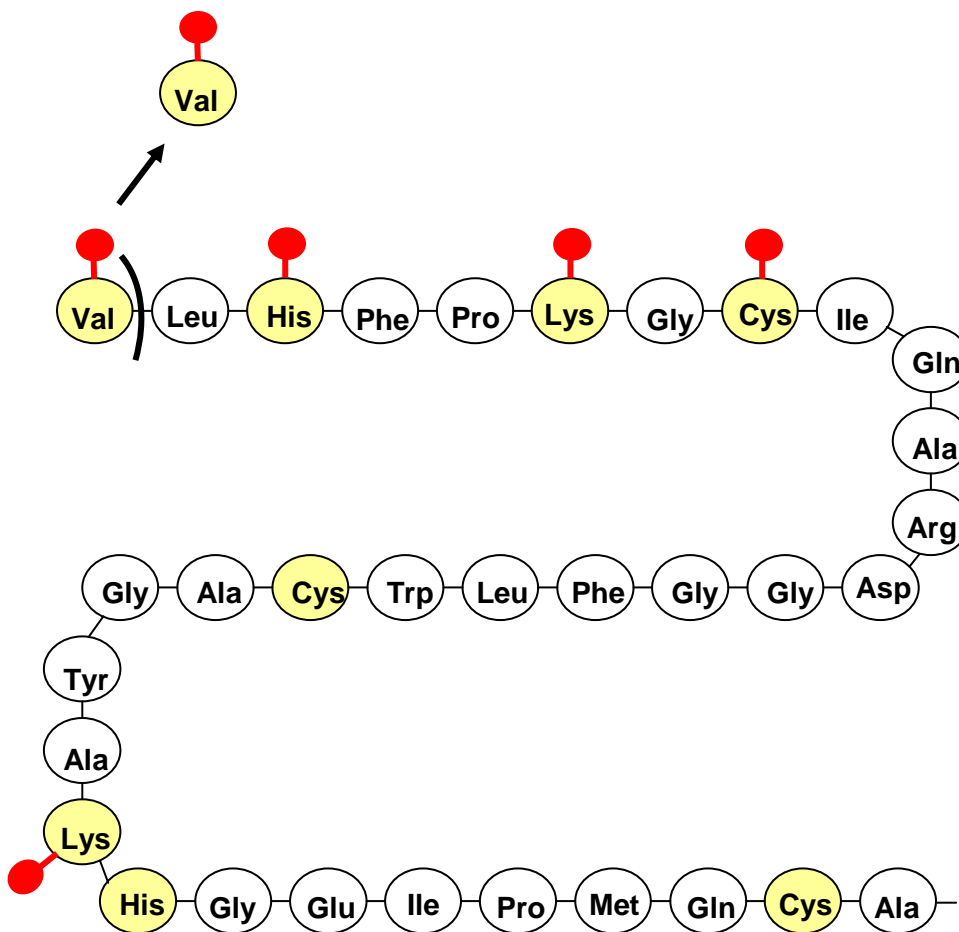

Adukty cizorodých látek s globinem: Metody analýzy (1)

kyselá nebo alkalická
hydrolýza

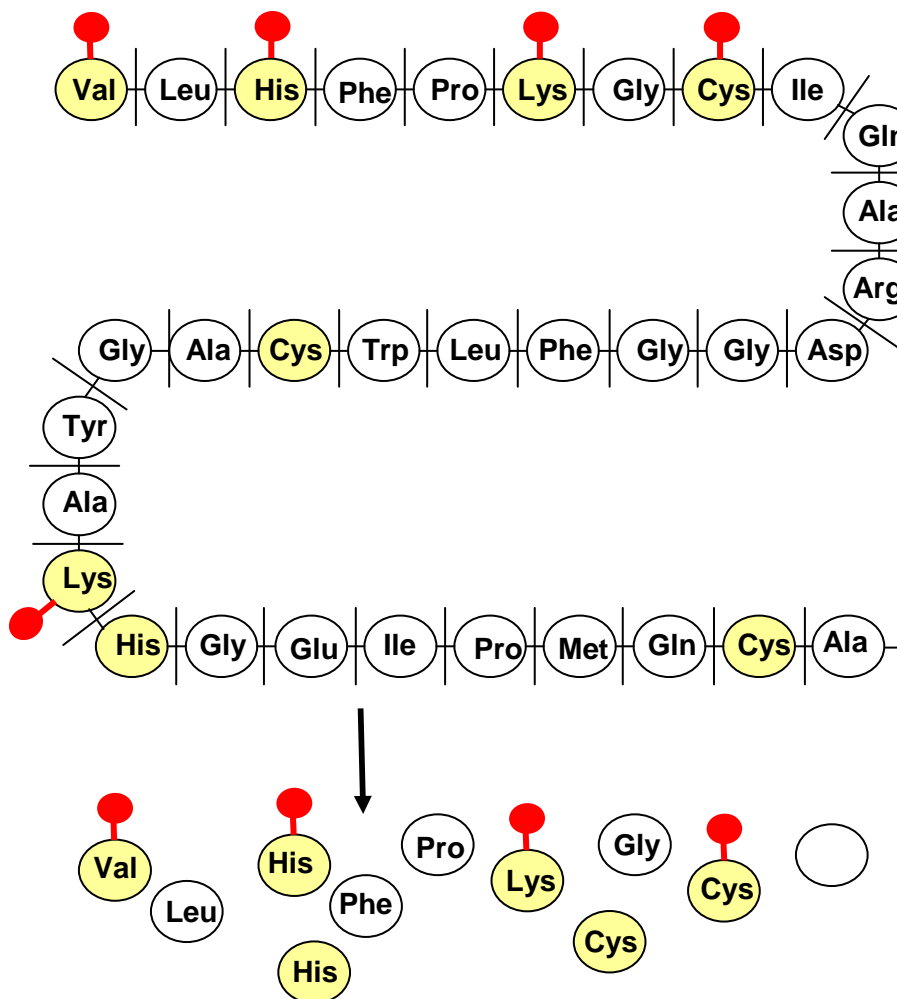
Adukty cizorodých látek s globinem: Metody analýzy (2)

Edmanova degradace
nebo
modifikovaná
Edmanova degradace

Adukty cizorodých látek s globinem: Metody analýzy (3)

**totální hydrolyzá
(kyselá nebo
enzymatická)**

Materiál

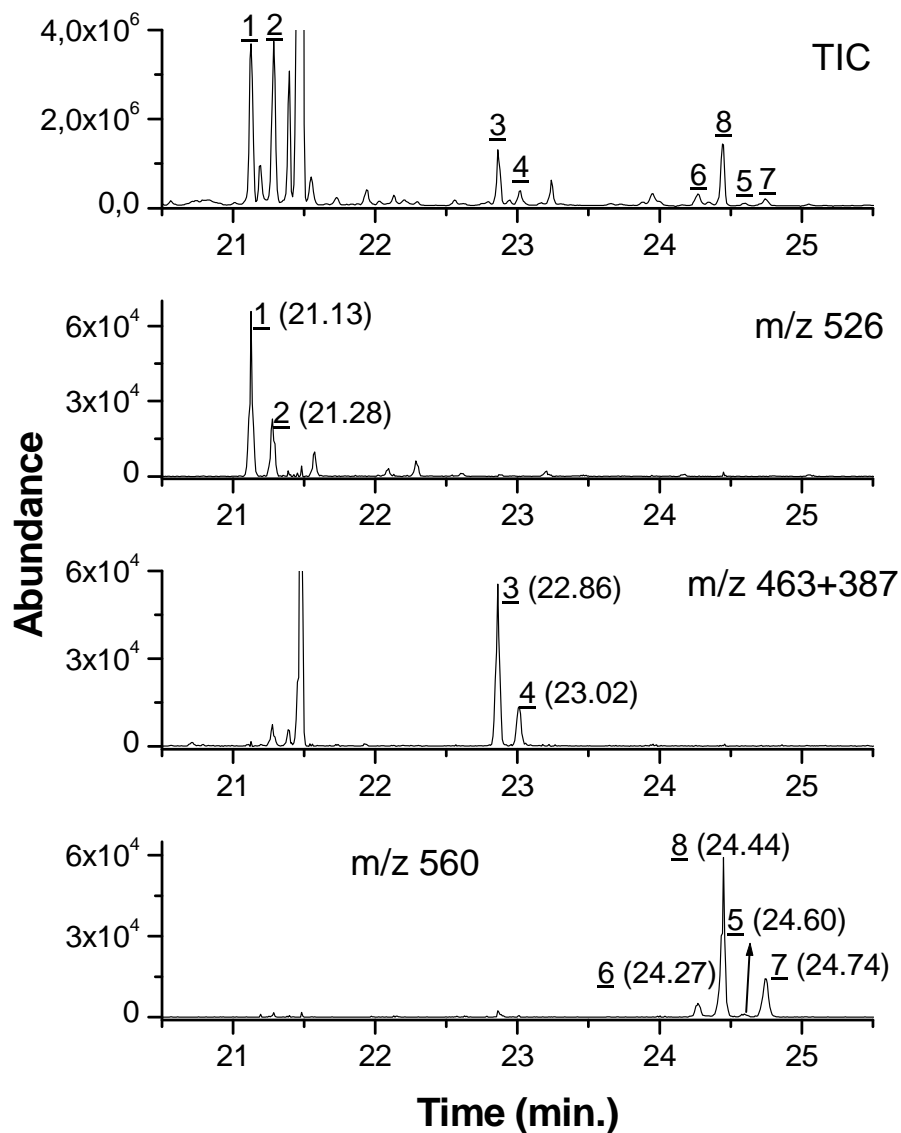
Lidský globin inkubovaný *in vitro* s SO (vysoká hladina aduktů)

Analytický postup (základní)

- Enzymatická hydrolýza pronasou
- Odpaření dosucha
- Derivatizace MTBSTFA
- Extrakce do heptanu
- GC/MS

Výsledky

Všechny očekávané adukty SO s Cys, Lys a His nalezeny
(Jágr et al. Chem. Res. Toxicol. 20, 1442-1452 (2007))

SO-Cys (TBDMS)₃

SO-Lys (TBDMS)₃

SO-His (TBDMS)₃

2009-2010

- **Zvýšení citlivosti stanovení SO-Cys**

- **Stanovení SO-Cys v globinech**
  - **in vitro krev + SO (0,01, 0,1 a 1 mM)**

  - **myši exp. styrenu (600 nebo 1200 mg/m³, 6 h/den × 10 dní)**

  - **dělníci exp. styrenu na pracovišti**

Analytický postup (základní)

- Enzymatická hydrolýza globinu
- Odpaření dosucha
- Derivatizace MTBSTFA
- Extrakce do heptanu
- GC/MS

Analytický postup (modifikovaný)

- Enzymatická hydrolýza globinu
- Prekoncentrace SPE
- Odpaření dosucha
- Derivatizace PFBB + MTBSTFA
- Extrakce do heptanu
- GC/MS

Extrakce na pevné fázi (solid phase extraction, SPE)

Cíl:

zakoncentrovat SO-Cys z globinového hydrolyzátu,
odstranit nadbytek volných aminokyselin a solí

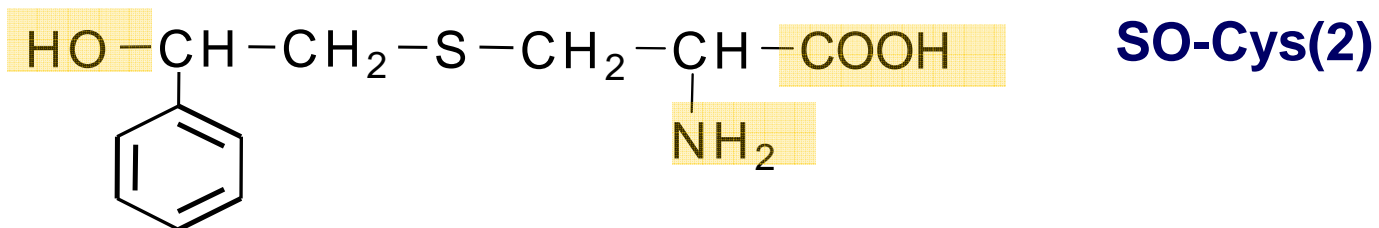
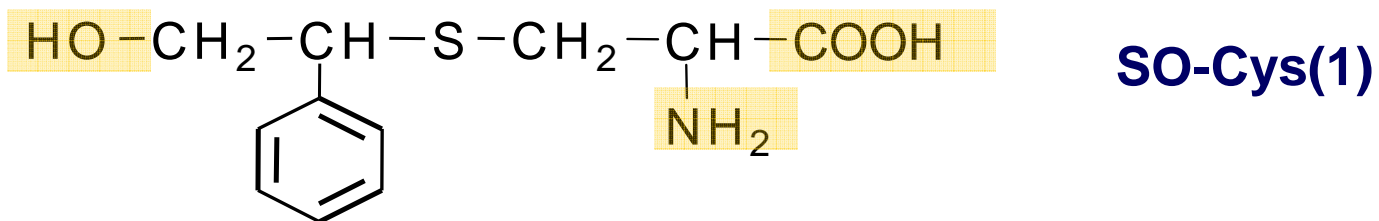
Nalezené řešení:

SPE kolonky Strata X, 500 mg (Phenomenex)

Výsledek:

SO-Cys oddělen od všech složek kromě Trp
(hmotnostní bilance SPE kroku: 46 mg → 1 mg)

Derivatizace SO-Cys pro GC-MS

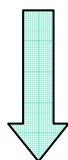
Derivatizace: výsledky

A) MTBSTFA:

- očekávané produkty: SO-Cys(TBDMS)₃, Trp(TBDMS)₃

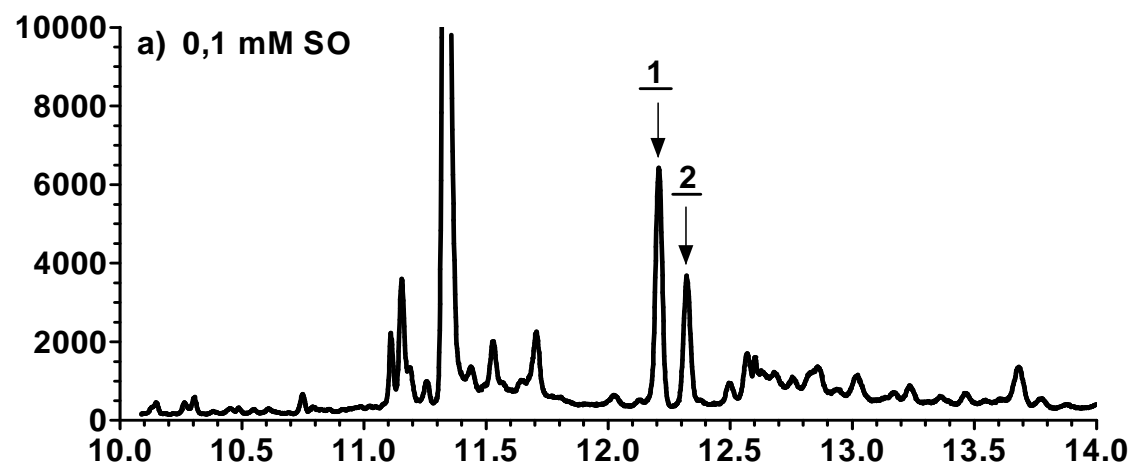
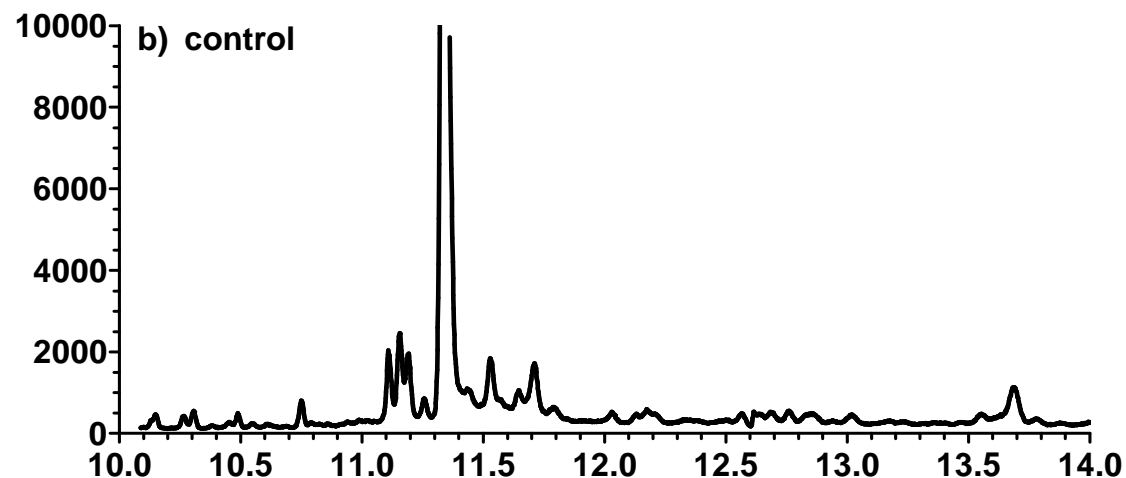
B) PFBB + MTBSTFA:

- neočekávané produkty, špatná reprodukovatelnost
- GC-MS/NCI pouze srovnatelně citlivá s GC-MS/EI

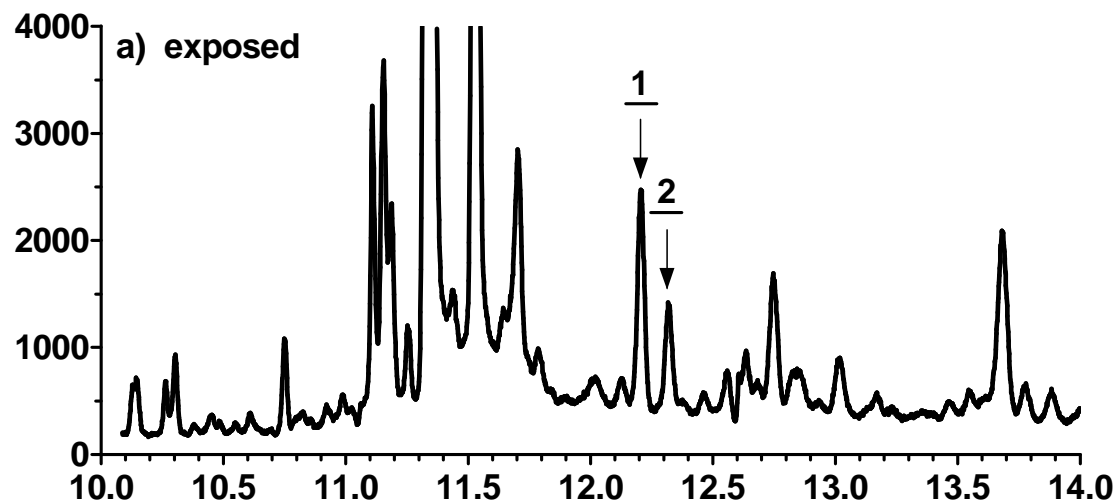
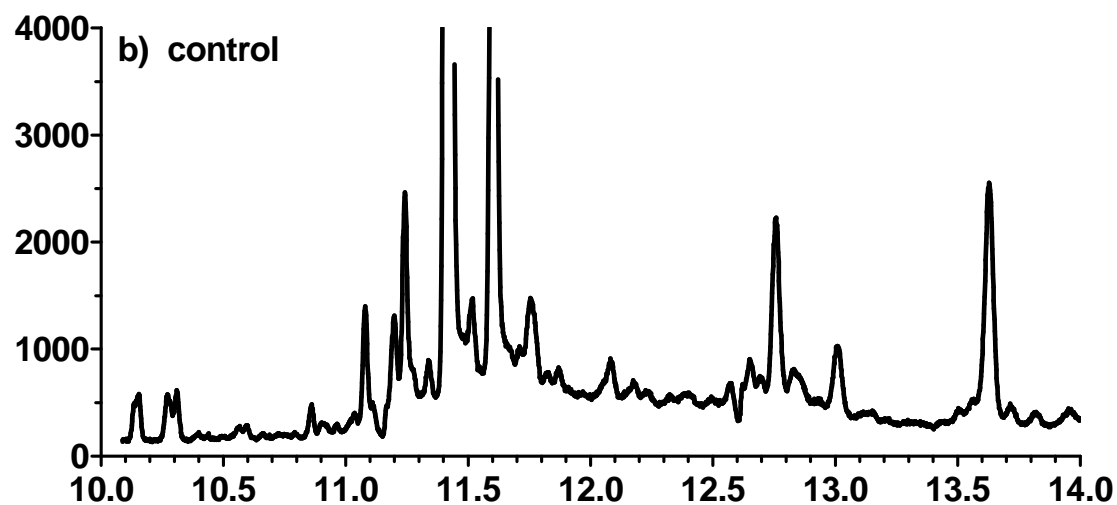

nadále používán jen MTBSTFA

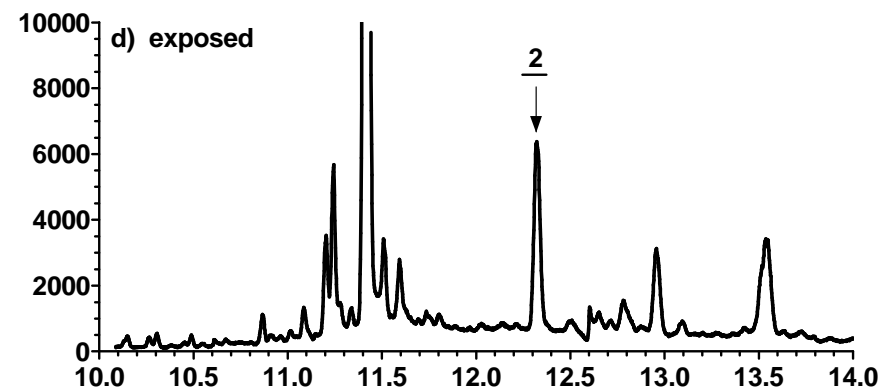
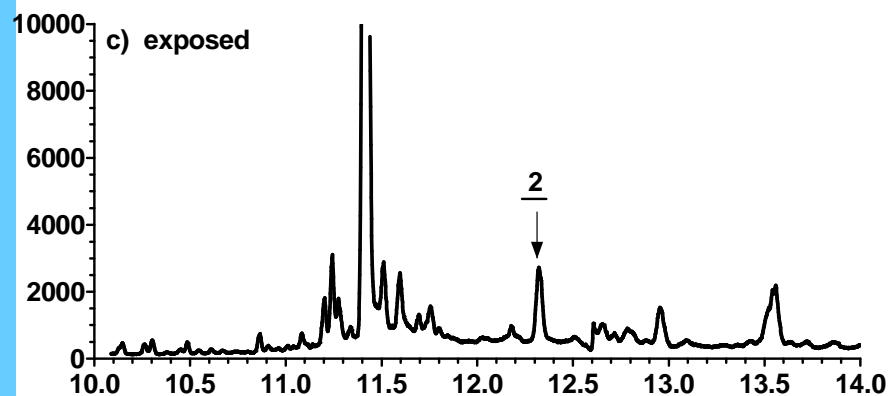
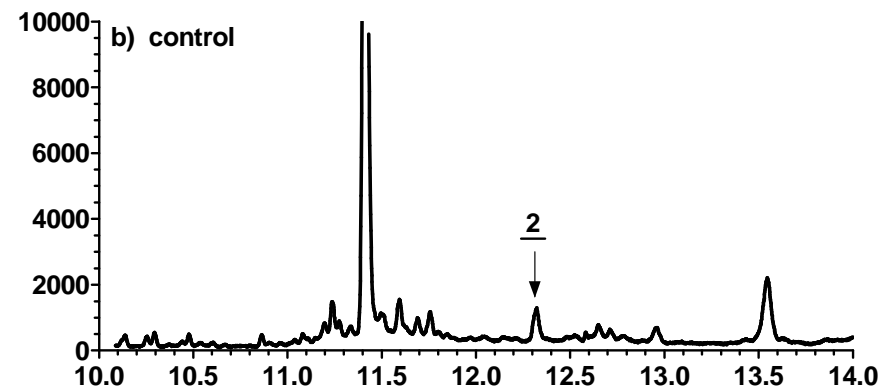
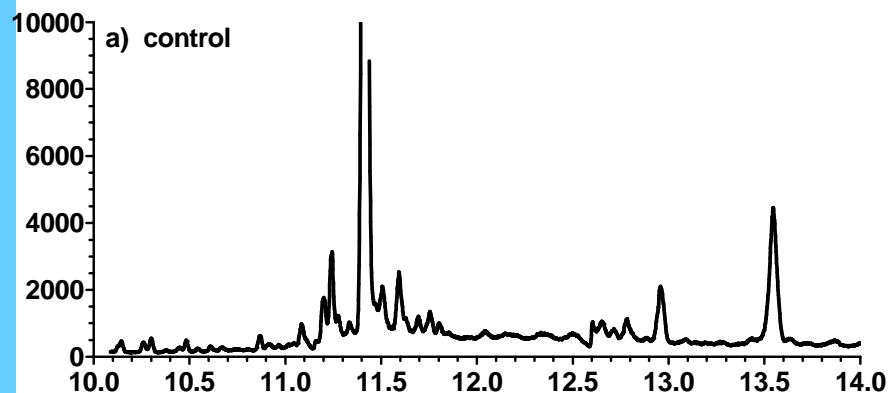
SO-Cys: lidský globin, inkubace *in vitro* s 0,1mM SO

SO-Cys: myší globin, exp. styrenu $600 \text{ mg/m}^3 \times 6 \text{ h/d}$, 10 d

SO-Cys: lidský globin, profesionální expozice styrenu

SO-Cys(2) v lidském globinu

Skupina	n	n (> LOD)	SO-Cys(2) (nmol/g glob)	
			Range	Mean $\pm$ S.D. ^a
kontroly	9	2	< LOD - 0.5	0.3 $\pm$ 0.1
exponovaní, závod A	10	2	< LOD - 0.7	0.3 $\pm$ 0.2
exponovaní, závod B	12	12	0.9 - 7.3	3.3 $\pm$ 2.1

mez detekce LOD = 0,4 nmol/g globinu

^a u vzorků s hladinou SO-Cys(2) < LOD přiřazena hodnota 1/2 LOD

SHRNUTÍ

- u osob exponovaných styrenu prokázán SO-Cys
- proč jen SO-Cys(2) ?
- validace SO-Cys(2) jako biomarkeru expozice
- korelace hladiny SO-Cys(2) a expozice styrenu